

BESZÁMOLÓ JELENTÉS 2012

Reiter Ágnes

Brüsszel
2012. július 15.

TARTALOM

Vezetői összefoglaló

I. Az Európai Unió KFI politikájának alakulása 2011 decemberétől

II. A G-13 és G-14 tanácsi munkacsoportokban végzett Tét attaséi tevékenység

III. Tagállami best practice-k a tanácsi munkacsoport ülésének előkészítése és eredményessége érdekében,

Melléklet: Operatív jelentés 2012

Vezetői összefoglaló

Az uniós K+F+I területen a dán elnökség legfontosabb feladata a **Horizon2020**, a következő pénzügyi periódus (2014-2020) kutatási keretprogramjának jogalkotási folyamata volt, amelynek tervezett költségvetése 87,7 milliárd EUR. A Bizottság a lengyel elnökség alatt, a 2011. december 6-án tartott Versenyképességi Tanács ülésén mutatta be javaslatát a tagállamoknak, lehetőséget adva az első nyilvános vitára. A dán elnökség tovább folytatta a magas szintű politikai eszmecserét a csomagról a 2012. februárban megrendezésre került informális, majd formális tanácsülésen. Ezzel egy időben a kutatási munkacsoport megkezdte a programot létrehozó rendelettervezet intenzív tárgyalását, amely eredményeképpen a május végén tartott tanácsülésen a miniszterek részleges általános megközelítésről fogadtak el megállapodást.

Magyar szempontból az egyik legfontosabb kérdés részvételi arányunk növelésének elősegítése („widening participation”), amely több ország számára közös cél. A tárgyalások során ezért erős EU12+HR koordináció alakult ki az álláspontok érvényesítése érdekében. Az együttműködés eredményeképpen fontos áttörést értünk el magyar szempontból is: a gyengébben szereplő országok részvételi arányának növelése több helyen is hangsúlyosan megjelenik a tervezetben. A legjelentősebb politikai előrelépés a tagállamok eltérő fizetési szintjéből eredő problémákkal kapcsolatban történt. Az eltérő életszínvonal és a kutatói bérek miatt jellemzően az új tagállamok résztvevői a projektben való részesedésük szempontjából háttérbe szorulnak. Az intenzív tárgyalási folyamat hozadékaként a kérdéskör megjelenik a Horizon2020 rendeletre vonatkozó megállapodásban egy új cikk formájában.

A Horizon2020 magában foglalja továbbá az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT)** tevékenységének alapelemeit és finanszírozását, amely Magyarország számára különös jelentőségű, tekintettel az intézet budapesti székhelyére. A dán elnökség célja részleges általános megközelítés elérése volt a májusi Versenyképességi Tanács ülésére. A tanácsülésen a tagállamok elfogadták az EIT működésének alapjait a Horizon2020-ra vonatkozó megállapodás keretén belül. Az EIT-re vonatkozó különálló jogszabálytervezetekkel kapcsolatban az elnökség „csak” előrehaladási jelentést nyújtott be a miniszterek elé a költségvetési kérdések, illetve az ezzel összefüggésben lévő nyitott kérdések miatt. Az Intézet kiemelt szerepét mutatja az is, hogy a májusi tanácsülés ebédjén a miniszterek egy informális jellegű eszmecserét folytattak az EIT működéséről és elért eredményeiről.

Magyarország, mint az EIT-nek székhelyet biztosító ország kiemelten fontosnak tartja az EIT szerepét és feladatát a tudásháromszög elemeinek erősítésében, és ily módon az európai innováció előmozdításában. Politikai támogatásunkat a legmagasabb szintű fórumokon kinyilvánítjuk, különös tekintettel az Intézet részére biztosítandó forrás nagysága tekintetében, amely vitatott a tagállamok körében.

Az Európai Tanács G-13 Kutatási Munkacsoportja és G-14 Egyesített Kutatási és Atomkutatási Munkacsoportja a dán elnökség alatt összesen 27 alkalommal ülésezett Brüsszelben, valamint egy kihelyezett ülést tartott Dániában (Horsens). A dán elnökség alatt a Versenyképességi Tanács kutatási formációjának fókusza a Horizon2020 jogszabálycsomag volt, amellyel kapcsolatban az elnökség jelentős előrehaladást ért el a programot létrehozó rendeletről szóló részleges politikai megállapodás elfogadásával. A munkacsoportok ülésein előkészítették a Versenyképességi Tanács üléseinek dokumentumait, amelyeket a Coreper-1 jóváhagyásával terjesztettek fel a Tanács üléseire. A Versenyképességi Tanács a dán elnökség alatt két ülést tartott Brüsszelben, valamint egy kihelyezett informális ülést Koppenhágában.

I. Az Európai Unió KFI politikájának alakulása 2011 decemberétől

Az uniós **K+F+I területén** az idei év legfontosabb feladata a **Horizon 2020**, a következő pénzügyi periódus (2014-2020) kutatási keretprogramjának jogalkotási folyamata volt. Ez magában foglalta többek között a magyar álláspont kialakítását, a tanácsi tárgyalásokat, az Európai Parlament első olvasatának nyomon követését és befolyásolását. Az alábbiakban a tárgyalások legfontosabb sarokköveit és elemeit fejtem ki részletesebben. A Bizottság 2011. november 30-án jelentette meg a 87,7 milliárd EUR költségvetésű Horizon 2020 jogszabály tervezetét, programcsomagját, amely a következő elemeket tartalmazza:

- „Horizon 2020” keretprogramra vonatkozó javaslat (Proposal for a Regulation of the European Parliament and Council establishing Horizon 2020 - the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020), amely az általános célkitűzéseket, az uniós hozzáadott érték indoklását, a pénzügyi keretösszegeket, valamint az ellenőrzésre, a nyomon követésre és az értékelésre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza,
- „Horizon 2020” végrehajtását szolgáló egyetlen egységes egyedi programra vonatkozó javaslat (Proposal for a Council Decision establishing the Specific Programme implementing Horizon 2020), amely a végrehajtás módját és a tevékenységek nagy vonalakban történő ismertetésével a keretprogram tartalmát határozza meg,
- egységes részvételi és terjesztési szabályokra vonatkozó javaslat (Proposal for a Regulation of the European Parliament and Council laying down the rules for the participation and dissemination in Horizon 2020), amely a finanszírozás és a költség-visszatérítés szabályait, a részvételi feltételeket, a kiválasztási és az odaítélési kritériumokat, valamint az eredmények feletti tulajdonjogra és az eredmények hasznosítására és terjesztésére vonatkozó szabályokat tartalmazza, valamint
- „Horizon 2020” keretprogramnak az Euratom-Szerződés hatálya alá tartozó részeit tartalmazó külön javaslat (Proposal for a Council Regulation on the research and training programme of the European Atomic Energy Community (2014-18) complementing Horizon 2020).

A Horizon 2020 keretprogram **három alapvető fontosságú célkitűzésre** összpontosít:

1. **Excellent science** (a tudomány kiválósága) - 27,8 milliárd EUR

- támogatja a kiemelkedő, kreatív egyéni kutatókat és kutatócsoportokat élenjáró (alap)kutatások végzésében – ERC, European Research Council tevékenysége;
- támogatja a kutatók képzési és karrier - fejlesztési lehetőségeit (Marie Skłodowska Curie program);
- új kutatási területek és ígéretes innovációk támogatása a Future and Emerging Technologies (FET) programon keresztül
- biztosítja a kutatási infrastruktúrákhoz való hozzáférési lehetőséget

2. Industrial leadership (Ipar vezető szerepe) - 20,3 milliárd EUR

- Globális vezető szerep kialakítása az alap- és az ipari technológiák területén. Az akciók a következő szakterületekre irányulnak: info-kommunikációs technológiák, nanotechnológia, fejlett anyagok, biotechnológia, gyártás és folyamatok, úrkutatás.
- kockázati finanszírozáshoz való hozzáférés: a cél a piaci hiányosságok áthidalása a kutatási és innovációs tevékenységek kockázati finanszírozása terén pénzüntézetek útján nyújtott támogatást által.
- KKV-k innovációjának támogatása: a KKV-k innovációs igényeinek kielégítése a teljes innovációs láncon és minden típusú innovációban, a gyorsan növekvő, nemzetközileg aktív KKV-k számának növelése.

3. Societal challenges (Társadalmi kihívások) - 35,9 milliárd EUR

A társadalmi kihívásokra való reagálás közvetlenül tükrözi az Európa2020 stratégia prioritásait, az európai állampolgárok fő problémáit. A témakörök az alábbiak:

- egészségügyi, demográfiai változások és jólét,
- élelmiszer biztonság, fenntartható mezőgazdaság és biogazdaság,
- biztonságos, tiszta és hatékony energia,
- intelligens, zöld és integrált közlekedés,
- klímaváltozás, nyersanyag és erőforrás hatékonyság,
- befogadó, innovatív és biztonságos társadalom.
-

A Horizon 2020 magában foglalja továbbá az **Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT)** tevékenységének alapelemeit és finanszírozását, amely Magyarország számára különös jelentőségű, tekintettel az intézet budapesti székhelyére.

Tanácsi tárgyalások összefoglalása

A Bizottság a lengyel elnökség alatt, a 2011. december 6-án tartott Versenyképességi Tanács ülésén mutatta be javaslatát a tagállamoknak. A nyilvános vita során az összes tagállam üdvözölte a bizottsági javaslatot, amely egyszerűbb és rugalmasabb rendszert kíván megteremteni a források hatékonyabb felhasználása érdekében. A tagállamok többsége a következő közös pontokat emelte ki:

- mindenki egyetértett abban, hogy program alapját a kiválóság kritériuma határozza meg
- a tervezet három pillérre támaszkodó struktúrája nagy előrelépést jelent az előző keretprogramhoz képest: egyszerűbb, rugalmasabb, jó alapot szolgál a pénzügyi tervezéshez és lehetővé teszi a multidiszciplináris szemléletmód alkalmazását és az ipari részvétel erősítését.
- üdvözölték az egyszerűsítés további lépéseit, mind a struktúra, mind a konkrét szabályok tekintetében
- kkv-k kiemelt támogatására nagy szükség van, e tekintetben is pozitívan értékelendő az új programtervezet,
- a tagállamok egyöntetűen kiemelték, hogy meg kell teremteni a nagyobb összhangot a Kohéziós Politika új rendszere és a Horizon2020 között és ennek gyakorlati vetületeit is tisztázni szükséges minél hamarabb: pontos és részletes szabályokra van szükség.

A munkacsoport ezt követően a dán elnökség alatt, 2012 januárjában kezdte meg a jogszabálycsomag tervezetének részletes tárgyalását. Az elnökség célja a költségvetés számain nem érintő politikai megállapodás elfogadása volt a programot létrehozó rendelet (továbbiakban „főrendelet”) vonatkozásában. A hathónapos periódus alatt ezért intenzív tárgyalási menetrendet állítottak fel, amelynek eredményeképpen a munkacsoport elő tudta készíteni a megállapodás elfogadását. A szemeszter alatt megrendezett tanácsülések fókuszában is a programtervezet állt, különös tekintettel a főrendelet tartalmára és az EIT-re vonatkozó jogszabályokra.

A 2012. február elején Koppenhágában megrendezésre került informális Versenyképességi Tanácsülésen a miniszterek az alábbi szempontokat vitatták meg a program vonatkozásában: a Kohéziós Politika forrásaival való komplementaritás megteremtése, a program egyszerűsítésének folytatása, valamint az innováció elősegítése.

Ezt követően a 2012. február 21-én megtartott formális brüsszeli tanácsülésen a miniszterek politikai vitát tartottak a főrendeletéről orientációs kérdések mentén. Az első kérdés a több területet is érintő, horizontális elemek (pl. nemzetközi együttműködés, valamint a társadalom- és a humán tudományok) kezelésére, illetve az interdiszciplinaritás legmegfelelőbb keretének kialakítására irányult, míg a másik kérdés a kkv-k részvételének növelésére vonatkozó átfogó megközelítés nemzeti szintű intézkedéseit érintette.

A politikai vitát követően a munkacsoport részleteiben tárgyalta meg a főrendelet szövegét az elnökségi javaslatok alapján. Elmondható, hogy tagállamok általánosságban támogatták a Horizon2020 célkitűzéseit, új struktúráját és a három fő prioritás. Az intenzív tárgyalások eredményeképpen a legfontosabb vitapontokra sikerült megtalálni kompromisszumos megoldást, amely lehetővé tette, hogy a május 30-31-i Versenyképességi Tanácson a programot létrehozó főrendelet vonatkozásában megszületett a politikai megállapodás. Az ülésen mind a 27 (+HR) tagállam szót kért és támogatásáról biztosította a hivatalos tervezetet, megköszönve az elnökség erőfeszítését a tárgyalások során. Egyedül MT jelezte, hogy nem tud egyetérteni a szöveggel az etikai elvekre vonatkozó rendelkezések tekintetében. Az összejt kutatás etikai kérdésére vonatkozóan a tagállamok többsége a Bizottsággal együtt az eddigi status quo fenntartása mellett tette le voksát.

A jogszabálycsomag többi eleme (részvételi szabályok, specifikus program, illetve EURATOM) tekintetében előrehaladási jelentést készített az elnökség. Júliustól, a ciprusi elnökség alatt a részvételi szabályokat tartalmazó rendelettervezet, illetve a specifikus programra vonatkozó határozattervezet tárgyalása folytatódik a munkacsoportban.

Magyar álláspont képviselése

Az általános megközelítés során elfogadott dokumentum tükrözi az eddigi tárgyalások során képviselt magyar álláspontot, amely egy széleskörű nemzeti konzultáció eredményeképpen jött létre.

Üdvözlendő, hogy az program új struktúráján az egyszerűsítés igénye vonul végig, amely a vállalatok, KKV-k részvételének erősítését is szolgálja: a kutatás és innováció integrálása a Horizon 2020 programba, egy specifikus program a korábbi négyhez képest, egységes részvételi szabályok, csökkenő adminisztráció, egyszerűbb finanszírozási szabályok. A már elért eredmények mellett azonban fontos az egyszerűsítési törekvések folytatása a részvétel további erősítése érdekében, illetve az adminisztráció-központúság helyett eredményorientáltság megteremtése.

A Horizont 2020 program kapcsán alapvető hazai célkitűzésünk az, hogy a magyar pályázók mind többet tudjanak profitálni a programból. Elsődleges cél, hogy a közvetlenül K+F-re irányuló, szigorú versenyfeltételek mellett, kiválósági alapon megszerezhető forrásokat a hazai KFI rendszer maximálisan hasznosítsa, vagyis a programokban erőteljesen növekedjen a részvétel. Jelenleg ugyanis lehetőségeink az ország adottságaihoz képest nincsenek eléggé kihasználva.

Magyar szempontból az egyik legfontosabb kérdés részvételi arányunk növelésének elősegítése („widening participation kérdése”). A Nemzeti Innovációs Hivatal¹ által készített elemzésből kiderül, hogy 2012 februárjáig összesen 79 131 résztvevő részesült EU-s támogatásban a 7. Keretprogram különböző specifikus programjaiban, amelyből 1067 volt magyar résztvevő. Az FP7 keretprogram teljes költségvetése 53 200 millió EUR, amelyből eddig 25 320 millió EUR támogatás került odaítélésre. A sikeres magyar résztvevők eddig 180 millió EUR (az eddigi teljes költségvetés 0,4%-a) támogatásban részesülhettek. Szereplésünk összességében a sikeres pályázatok száma és az elnyert támogatás szerinti rangsorban az EU 27 tagország között Magyarország számára a 16. helyet jelenti, míg az EU 12 viszonylatában a 2. helyezést tudhatjuk magunkénak mind a pályázatok számát, mind pedig az elhozott támogatás összegét tekintve.

A részvételi adatok feldolgozásával készült elemzések megerősítik, hogy az EU15 teljesítménye megkülönböztethető az EU12-től, amit az EU 12 esetében mind az egy főre számított, mind az egy projektre vetített alacsony pénzügyi hozzájárulás jellemez. További teherterhelés, hogy rendkívül alacsony a projektre vetített konzorcium vezetői, illetve koordinációs tevékenység is ezekben az országokban. Általánosan megállapítható, hogy a jellemzően alacsonyan teljesítő EU12-be tartozó tagállamok a fejlett innovációs rendszerrel rendelkező országokhoz képest elsősorban a K+F beruházások mértékében, a kutatók számában és a tudományos kiválóság háttérét képező intézmények szintjén maradnak el az EU15-től. A fenti okok 90%-ban magyarázzák meg a projektekre eső átlagos pénzügyi hozzájárulásban mutatkozó különbségeket. Ebben természetesen az is nagy szerepet játszik, hogy ezen országcsoportok között jellemzően nagy a bérszínvonal különbség.

¹ „Magyarország szereplése az EU Hetedik Kutatási és Demonstrációs Keretprogramjában (EU FP7)” (2012. április)

A programban való részvételi arány javítása több (főleg EU12) ország számára közös cél. A tárgyalások során ezért erős EU12 koordináció alakult ki az álláspontok érvényesítése érdekében. Az attaséi megbeszélések eredményeképpen a lengyel kutatásért felelős miniszter asszony 2012 márciusában összehívta az EU12 minisztereket (Horvátországgal együtt), hogy a közös pontokat/problémákat megvitassák informális légkörben. A találkozon elhangzottak alapul szolgáltak egy közös miniszteri levél elkészítéséhez.

Az együttműködés eredményeképpen fontos áttörést értünk el magyar szempontból is a tárgyalások során: a gyengébben szereplő országok részvételi arányának növelése több helyen is hangsúlyosan megjelenik a tervezetben:

- „widening participation” kérdése bekerült az egész programot átívelő horizontális elemek közé,
- sikerült biztosítani a részvétel növelésében történt előrehaladás mérését,
- a varsói miniszteri levélben megfogalmazott szempontok közül több elem is megjelenik a rendelet szövegében, illetve a többi jogszabályra vonatkozó előrehaladási jelentésben.

A legjelentősebb politikai előrelépés a tagállamok eltérő fizetési szintjéből eredő problémákkal kapcsolatban történt. Az eltérő életszínvonal és a kutatói bérek miatt az EU12+1 résztvevői a projektben való részesedésük szempontjából háttérbe szorulnak. A probléma oldására egy lehetséges opcióként elképzelhető el a Marie Skłodowska Curie programban használt bértábla opcionális alkalmazása, kiterjesztése a Horizon 2020 programra. A közös érdekérvényesítés hozadékaként a kérdéskör megjelenik a Horizon2020 rendeletre vonatkozó megállapodásban egy új cikk formájában (15a cikk). Kiemelendő továbbá, hogy a rendelet szövegébe belekerült a kis és közepes méretű projektek szerepe, amelynek fontos szerepük lehet a H2020-ban való részvétel erősítésében. Ezek a projektek egyszerűbben menedzselhetőek, ezért a KKV-k és egyéb intézmények részvételét megkönnyítik, elősegítik, hogy a kisebb országok is felvállaljanak projektvezetést (koordinálást).

A fentieken kívül magyar szempontból fontos elem még a programban megjelenő, speciálisan az alacsony részvételű tagállamok segítségét célzó intézkedések megvalósítása (a javaslatban: III. pillér 6. kihívás Inkluzív társadalmak megteremtése), illetve a Strukturális Alapokkal való összhang hatékony és világos megteremtése, amely szintén a részvétel erősítését szolgálja kapacitásbővítéssel és felkészítő tevékenysége támogatásával („smart specialisation strategy” kialakítása).

A május 30-31-i Versenyképességi Tanács ülésén a főrendelettről elfogadott politikai megállapodásra vonatkozóan az EU12 tagállamok, valamint Horvátország a programban való részvétel szélesítését emelték ki fő prioritásként, és hivatkoztak a közös miniszteri levélre, illetve annak fő pontjaira. Hangsúlyozták a kutatói karrierre vonatkozó új cikk jelentőségét, és felhívták a figyelmet, hogy e tekintetben a tárgyalások folytatása szükséges a részvételi szabályok keretén belül.

Európai Innovációs és Technológiai Intézet

A dán elnökség alatt lezajlott tárgyalások másik fontos eleme az Európai Innovációs és Technológiai Intézet tevékenysége volt. Az EIT a Horizon2020 keretprogram eleme. A program költségvetése 3,194 milliárd eurót irányoz elő az EIT tevékenységeire, amely kb. tízszeres emelkedést jelent az előző időszakhoz képest. Ez az összeg két részletben állna az EIT rendelkezésére: első előirányzatként 1,542 milliárd euró; második előirányzatként legfeljebb 1,689 milliárd EUR nyújtható felülvizsgálat függvényében. Ezt a kiegészítő összeget a Horizon2020 második (Ipari vezető szerep) és harmadik pillérére (Társadalmi Kihívások) szánt keretből, arányosan számított módon kell biztosítani.

Ez a két, többéves keretösszezből álló finanszírozás az alábbiakat fedeli le:

- az első előirányzat a már fennálló KIC²-ek (Climate, ICTLab, InnoEnergy) jelenlegi fejlesztését, és magvető tőke biztosítását egy második hullámban létrehozandó három új KIC elindításához.
- a második előirányzat a már elindított KIC-ek fejlesztését, és magvető tőke biztosítását egy harmadik hullámban létrehozandó három új KIC elindításához

Az első hullámban 2014-ben az alábbi területeken várható KIC-ek indítása:

- Innovation for Healthy living and active ageing;
- Raw materials – sustainable exploration, extraction, processing, recycling and substitution;
- Food4future - sustainable supply chain from resources to consumers.

A második hullámban 2018-ban az alábbi területeken várható KIC-ek indítása:

- Urban mobility
- Added-value manufacturing
- Smart secure societies

A Bizottság 2011. november 30-án fogadta el az Európai Innovációs és Technológiai Intézet (EIT) létrehozásáról szóló 294/2008/EK rendelet módosítását (továbbiakban EIT-rendelet) és az EIT Stratégiai Innovációs Menetrendjét.

Az EIT-rendelet módosítása összhangba hozza az EIT küldetéseit és célkitűzéseit a Horizon 2020 keretprogrammal. Meghatározza az EIT és a KIC-ek céljait, feladatait, tevékenységeit, finanszírozását és irányítását. Rendelkezik KIC-ek értékelésének és felügyeletének alapelvei, a KIC működésének időtartama, folytatása és megszűnése tekintetében, valamint meghatározza az EIT hozzájárulását a KIC-ek működéséhez.

Az innovációs menetrend meghatározza az EIT számára a hosszú távon elsőbbséget élvező területeket, és értékelést tartalmaz az EIT gazdasági hatásáról és a legjobb innovációs hozzáadott érték nyújtására vonatkozó képességéről. Az első innovációs terv tartalmazza az EIT működésére vonatkozó részletes előírásokat és feladatmeghatározást, az igazgatótanács és KIC-ek közötti együttműködés részletes szabályait, valamint a KIC-ek finanszírozásának részletes szabályait.

² Knowledge and Innovation Communities (<http://eit.europa.eu/kics/>)

Tanácsi tárgyalások összefoglalása

A dán elnökség célja részleges általános megközelítés elérése volt a májusi Versenyképességi Tanács ülésére. A szemeszter folyamán a kutatási munkacsoport többször napi-rendjén többször szerepelt a Horizon2020 programot létrehozó rendelet EIT-re vonatkozó része (Part V.), az EIT Stratégiai Innovációs Menetrendre vonatkozó határozattervezet, valamint az EIT-et létrehozó rendelet módosításának tárgyalása. A májusi tanácsülésen a tagállamok elfogadták az EIT működésének alapjait a Horizon2020-ra vonatkozó megállapodás keretén belül. Az EIT-re vonatkozó különálló jogszabálytervezetekkel kapcsolatban az elnökség „csak” előrehaladási jelentés nyújtott be a miniszterek elé a költségvetési kérdések, illetve az ezzel összefüggésben lévő nyitott kérdések miatt. Az Intézet kiemelt szerepét mutatja az is, hogy a májusi tanácsülés ebédjén a miniszterek egy informális jellegű eszmecekerét folytattak az EIT működéséről és elért eredményeiről.

A munkacsoporti tárgyalások során a Stratégiai Innovációs Menetrendre vonatkozó legfontosabb tagállami javaslatok/hozzászólások a következő kérdéseket érintették: komplementaritás megteremtése az EIT tevékenysége és a Horizon2020 céljai között; ipari részvétel erősítése; valamint az EIT és a KIC-ek hozzáférhetősége és szerepe a „widening participation” problémában. A Stratégiai Innovációs Menetrenddel kapcsolatban a legnagyobb problémát a költségvetéssel kapcsolatos nyitott kérdések okozták (KIC témákról a költségvetés tárgyalása nélkül előre kellene dönteni). A tagállamok véleménye megoszlik az alábbi két fő kérdéssel kapcsolatban: a KIC-ek két hullámban való indítása, illetve a jelenlegi hat új KIC-et tartalmazó lista indikatív jellegét illetően.

Az EIT-rendelet módosításával kapcsolatban a legfontosabb hozzászólások az alábbi kérdéseket érintették: komplementaritás megteremtése az EIT tevékenysége és a Horizon2020 céljai között; tagállamok szerepének tisztázása; valamint az EIT és a KIC-ek hozzáférhetősége és a tevékenységek földrajzi egyensúlyának megteremtése.

Magyar álláspont képviselése

Magyarország, mint az EIT-nek székhelyet biztosító ország kiemelten fontosnak tartja az EIT szerepét és feladatát a tudásháromszög elemeinek erősítésében, és ily módon az európai innováció előmozdításában. Politikai támogatásunkat a legmagasabb szintű fórumokon is kinyilvánítjuk, különös tekintettel az Intézet részére biztosítandó forrás nagysága tekintetében, amely vitatott a tagállamok körében. A májusi Versenyképességi Tanácsülésen hangsúlyoztuk, hogy mint székhelyadó ország támogatjuk az EIT-re vonatkozó jogszabályok vitája során elért eredményeket, valamint hangsúlyoztuk, hogy álláspontunk szerint a Horizon2020 által biztosítandó pénzügyi stabilitással az EIT folytatni fogja innovációt elősegítő szerepének demonstrálását.

Magyarország szempontjából az új, 2014-től induló KIC-ek közül az „Innovation for Healthy living and active ageing” KIC-nek van kiemelt jelentősége, tekintettel az ország gyógyszeripari vállalataira, illetve a hazai gyógyszeripari kutatások magas színvonalára. A KIC-ek tevékenységébe való bekapcsolódás tekintetében meg kell jegyezni, hogy hazánkat is érinti a probléma, hogy a kisebb tagállamok kevésbé tudnak részesülni az EIT nyújtotta előnyökből, mint a fejlett, erős K+F+I rendszerrel és finanszírozási háttérrel

rendelkező európai tagállamok. Ennek háttérében az állhat, hogy a kiemelt kiválósági célok megvalósítása érdekében a KIC-ekben főként az erős nagyvállalatok vesznek részt, melyek jellemzően nem a perifériális, vagy fél-perifériális helyzetű tagállamokból kerülnek ki. Ezért az újabb KIC-ek indítása során fontos figyelembe venni a kisebb tagállamok és kisebb vállalatok bevonásának lehetőségeit. Ez irányú javaslataink a jogszabályok szövegére vonatkozó tárgyalások folyamán képviseltük. A tárgyalások során hangsúlyoztuk továbbá az EIT tevékenysége fontos szerepet tölthet be a „widening participation” előrevitelében, az uniós kutatási együttműködésekben való részvétel erősítéséhez. A Horizon2020 program vonatkozásában továbbá elengedhetetlen az EIT és KIC-ek tevékenységeinek komplementaritásának megteremtése a Horizon2020 elemeivel, mindhárom pillér vonatkozásában az átfedések és duplikációk elkerülése érdekében

II. A G-13 és G-14 tanácsi munkacsoportokban végzett attaséi tevékenység

Az előző fejezetben említett tanácsi tárgyalások során a magyar képviselet a G13 Kutatási Munkacsoportban és G14 Egyesített Kutatási és Atomkutatási Munkacsoportban folytatott attaséi tevékenység által történik. A G13 és G14 munkacsoportok a dán elnökség alatt összesen 27 alkalommal üléseztek Brüsszelben, valamint egy kihelyezett ülést tartott Dániában (Horsens).

A kutatási munkacsoport az elnökség vezetésével megvitatta, előkészíti a dokumentumok tervezeteit, amelyeket az Állandó Képviselők Bizottsága (Coreper-1) fogad el, mielőtt azok a Versenyképességi Tanács kutatási formációjának napirendjére kerülnek. Az attaséi legfontosabb feladatai közé tartozik többek között a részvétel a képviselendő magyar álláspont kidolgozásában; részvétel az Állandó Képviselők Bizottságának, valamint a Versenyképességi Tanács ülésein, illetve az ülések tartalmi előkészítésében a munkacsoporti tárgyalások során. A formális tárgyalásokat informális egyeztetések segítik. Ahogy már a fentiekben említettem rendszeresen attaséi szintű, mind a 27 tagállam képviselőiből álló, vagy kis létszámú, két- vagy többoldalú informális előkészítő megbeszéléseket tartunk a közös problémák jobb megértése érdekében. Az ilyen jellegű együttműködés különösen érvényes az EU12 országokra, amelyekkel heti rendszerességgel találkozzunk szervezünk, az álláspontok egyeztetése és a tárgyalási taktika koordinációja céljából.

Az új kutatási program tárgyalása során különösen fontos feladat a politikai és a szakmai egyeztetés a tagállami partnerekkel, az Európai Tanács Főtitkársága Kutatási Igazgatóságának munkatársaival, a Európai Bizottság illetékes főigazgatóságának tisztviselőivel, az Európai Parlament ITRE Bizottságának egyes tagjaival, a konzultatív intézményekkel, és az ipari képviselőkkel. Ezen egyeztetések meghatározók a tagállami álláspont kialakítása és sikeres képviselete szempontjából. A magyar törekvések ismertetése mellett lehetőséget adnak a tagállamoknak fontos kérdések feltérképezésére, az érzékenységek, nehézségek megértésére, a tagállamok közötti szövetségek és ellentétek pontosabb beazonosítására, szövetségesek keresésére.

III. Tagállami best practice-k a tanácsi munkacsoport ülésének előkészítése és eredményessége érdekében

Rendelkezésekre álló információk és tapasztalatok alapján a tanácsi döntéshozatalban való részvétel gyakorlatában különbség mutatkozik az egyes tagállamok között. Jellemző, hogy azon tagállamok, amelyek kiemelkedő teljesítményt nyújtanak, illetve dinamikus teljesítményjavulást mutatnak e téren, szerteágazó és igen intenzív jelenléttel is rendelkeznek. Az Állandó Képviselleteken dolgozó, tanácsi döntéshozatalban résztvevő attasék száma a következőképpen alakul a kutatási területet érintő kérdések vonatkozásában:

1 attasé: AT, BG, CY, CZ, EE, FI, GR, HU, HR, IE, LT, LU, LV, MT, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK

2 attasé: DE, NL, ES, IT, DK

3 attasé: FR, BE

Jellemző, hogy a régi, fejlett tagállamok (DE, FR, NL, IT illetve SE, FI) adott területtel foglalkozó szakértői rendszeresen jelen vannak a munkacsoport ülésein. Az új tagállamok részéről ez leginkább SI és PL részéről figyelhető meg.

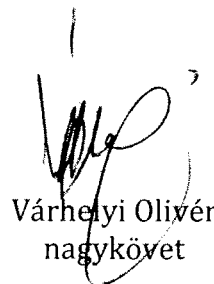
A tanácsi döntéshozatal mellett kiemelendő a 16 uniós tagállam (BE, CY, CZ, FI, FR, DE, DK, IE, IT, NL, PL, RO, SI, ES, SE, UK) által működtetett un. K+F kapcsolattartó irodáinak hálózata (IGLO), amely fő feladata lobbytevékenység folytatása a kutatóhelyek, kutatók, egyetemek, vállalkozások segítése céljából. Ezen irodák feladatköre és hazai háttere igen sokféle (egyaránt vannak köztük kormányzati, akadémiai képviseltek, ügynökségek, alapítványok, szövetségek, kutatói hálózatok, egyetemek képviseltek, sok esetben specifikus feladatokkal. A kapcsolattartó irodák között létrejött együttműködés hatékonyan segíti a kérdéskörre vonatkozó információcserét; fontos szerepet játszanak a kutatói partnerségek menedzselésében, partnerkeresésben. Az irodák szakértői sokszor segítik a tanácsi döntéshozatal munkáját is sokrétű, gyakorlati tapasztalatukkal. Ausztria nagy valószínűséggel a magas színvonalú NCP hálózata miatt nem tart fen ilyen jellegű irodát. Kiemelendő a cseh kapcsolattartó iroda tevékenysége, amely jó példával szolgálhat a többi új tagállam számára.

Brüsszel, 2012. július 15.

Reiter Ágnes
TÉT attasé

Látta: Brüsszel, 2012. július 15.

Várhegyi Olivér
nagykövet

